

**УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І ПІДПРИЄМНИЦТВА**

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ**

Колективна монографія

Під редакцією
Непочатенко О.О.

Умань Видавець
«Сочінський» 2017

УДК 338.43 ББК
65.32 С 76

*Друкується за рішенням вченої ради Уманського
національного університету садівництва (протокол №10
від 9 червня 2017 року)*

Рецензенти:

доктор економічних наук, професор Щурик М.В.; доктор
економічних наук, професор Жудро М.К.; доктор
економічних наук, професор Нестерчук Ю.О.

*Автори вміщених матеріалів висловлюють свою думку, яка не завжди збігається з позицією
редакції. За зміст матеріалів відповідальність несуть автори. Матеріали
подаються в авторській редакції.*

Теоретичні та практичні аспекти розвитку підприємництва в Україні / Під ред. д.е.н., професора
О.О. Непочатенко. - Умань: Видавець «Сочінський», 2017. - 260 с.

ISBN 978-966-2643-22-0

*У монографії викладені результати досліджень сучасних проблем розвитку підприємницьких
структур. Висвітлені соціально-економічні аспекти функціонування підприємств. Розглянуто
фінанси підприємств та їх роль у забезпеченні сталого розвитку. Досліджено стан та
проблеми облікової політики підприємств та обґрунтовано основні напрями її удосконалення.
Вивчено теоретичні та практичні аспекти управлінської діяльності підприємств. Значну увагу
приділено організації маркетингової діяльності на підприємствах.*

*Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, наукових співробітників та фахівців, які
займаються питаннями розвитку економіки.*

УДК 338.43
ББК 65.32

ISBN 978-966-2643-22-0

© Уманський національний
університет садівництва, 2017

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

1.1. Модель комплексного сприяння розвитку підприємництва в Закарпатському регіоні (Ігнатишин М.В., к.е.н, доцент, Мукачівський державний університет).....	8
1.2. Теоретичні засади дослідження змісту конкурентоспроможності підприємства (Мельник І.О., к.е.н., доцент; Котов А.В, магістрант, Миколаївський національний аграрний університет) ..	16
1.3. Суперечності оцінки кредитоспроможності підприємств в Україні та шляхи їх вирішення (Сова О.Ю., к.е.н., Університет економіки та права «КРОК»).....	21
1.4. Форматирование дизайна методологии оценки зффективности деятельности фирмы в условиях зкономики 4.0 (Жудро М.М., докторант, Белорусский государственнй зкономический университет)	33
1.5. Otylosc jako problem zdrowotny i ekonomiczny. Obesity as a health and economic problem (Mgr inz. Slawomir Wawrzyniak, Zespol Szkol Centrum Kształcenia Rolniczego w Nakle Sl^skim)	43
1.6. Забезпечення економічної безпеки вітчизняних вищих навчальних закладів (Бреус С. В., к.е.н., доцент, Київський національний університет технологій та дизайну)	51
1.7. Перспективи використання інформаційно-інноваційних технологій в управлінні підприємством (Терещенко В.Л., к.ф.-м.н., доцент, Філія «Кременчуцький інститут ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»; Терещенко В.В., аспірант, Кременчуцький національний університет імені М. Остроградського).....	56

РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА БІЗНЕСУ

2.1. The security of online and mobile banking services in the opinion of clients of cooperative banks - own research (Mariola Szewczyk - Jarocka, Ph.D., Anna Nowacka, Ph.D., The State University of Applied Sciences in Plock)	61
2.2. Internet and terminal banking as an example of electronic banking services at security threat in the opinion of cooperative banks customers - own research (Marcin Kowalewski, Szkola Glowna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie).....	67
2.3. Sytuacja demograficzna a rynek pracy w Polsce (dr Andrzej Jagodzinski, PWSZ Plock; dr Agnieszka Krzetowska, PW).....	73
2.4. Соціально-економічні аспекти рівня заробітної плати в контексті сучасних реалій (Коваленко І.Ф., к.е.н., доцент; Кицак Т.Г., к.е.н., доцент, ДВНЗ «Київський національний університет імені Вадима Гетьмана»).....	80
2.5. Роль податкових надходжень в наповненні дохідної частини державного бюджету (Вдовенко Л.О., д.е.н, доцент; Дзюба Ю.М., Вінницький національний аграрний університет).....	87
2.6. Реформування дохідної бази місцевих бюджетів в умовах децентралізаційних процесів (Барабаш Л.В., к.е.н, ст. викладач; Богдан В. Ю., Уманський національний університет садівництва).....	92
2.7. Особливості формування ресурсної бази банківської системи України (Мельник К.М. к.е.н., доцент; Джужук В.В., Уманський національний університет садівництва).....	97
2.8. Сучасний стан та перспективи банківського кредитування фізичних осіб в Україні (Бондаренко Н.В., к.е.н., доцент; Власюк С.А., к.е.н., доцент; Бузиновська К.А., Уманський національний університет садівництва).....	102

2.9. Оцінка фінансового потенціалу населення України (Тимоць М.В. к.е.н., доцент, Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького).....	107
2.10. Трудова міграція як чинник економічного впливу на економіку країни (Горященко Ю.Г., к.е.н., доцент; Пискун Т.О., Університет митної справи та фінансів).....	112
2.11. Аналіз сучасного стану зайнятості населення України (Роєнко В.І., к.і.н., доцент; Коваленко О.В., к.е.н., доцент, Дніпровський державний технічний університет).....	118
2.12. Ідентифікація соціально-економічних чинників формування зайнятості сільського населення Західного Полісся (Кільницька О.С., к.е.н., доцент, Житомирський національний агроекологічний університет; Соколова А.О., к.е.н., доцент, Волинська державна сільськогосподарська дослідна станція НААНУ)	124
2.13. Модернізація системи соціального захисту в умовах зміни демографічної структури населення (Костюк В.С., к.е.н., доцент, Уманський національний університет садівництва).....	132
2.14. Проблеми та перспективи розвитку недержавного пенсійного страхування (Мироненко А.О., Ботвина О.Ю., Університет митної справи та фінансів)	136
2.15. Порівняльний аналіз методик оцінки енергетичної ефективності джерел світла і світильників, на базі стандартів МС і Директив ЄС (Бабко А.М., к.т.н., доцент; Гнютін С.П., к.т.н., доцент, Казахський агротехнічний університет імені С.Сейфуліна, Астана; Деревяга П.І, к.е.н., доцент, Євразійський національний університет імені Л.М. Гумільова, Астана)	143

РОЗДІЛ 3. УМОВИ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ТА ОБЛІКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

3.1. Концептуальна основа бухгалтерського обліку в руслі інституціональної теорії (Кучеренко Т.Є., д.е.н., професор, Уманський національний університет садівництва; Мервенецька В., Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана).....	151
3.2. Особливості формування податкового кредиту з ПДВ в операційній діяльності молокопереробних підприємств (Синчак В.П., д.е.н., професор; Самарічева Т.А., Хмельницький університет управління та права).....	156
3.3. Формування та ефективність використання фінансових ресурсів підприємства (Фурик В.Г., к.е.н., доцент; Сторчак А.О., Вінницький національний технічний університет).....	163
3.4. Переоцінка основних засобів і нематеріальних активів: бухгалтерський та податковий аспект (Утенкова К.О., к.е.н., доцент, Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва)	172
3.5. Аналіз ефективності використання оборотних коштів підприємства (Фурик В.Г., к.е.н., доцент; Заграй В.О., Вінницький національний технічний університет)	176
3.6. Аналіз фінансової стійкості підприємства та напрямки її забезпечення (Киш Л.М., к.е.н., доцент; Мартинюк В.С.; Михальчук Р.В., Вінницький національний аграрний університет).....	185
3.7. Аналіз сучасного програмного забезпечення для оцінки фінансового стану підприємства (Ліщинська Л.Б., д. т. н., професор; Стецюк В.О.; Бондарчук І.П., Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету).....	192
3.8. Страхування вантажів в Україні: реалії та перспективи розвитку (Колотило О.Д., к.е.н., доцент, ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»).....	196

РОЗДІЛ 4. МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІЗНЕСУ

4.1. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в управлінні підприємств (Гудзь О.Є. д.е.н., професор, Державний університет телекомунікацій).....	204
4.2. Інформаційне забезпечення управління конкурентоспроможністю підприємств (Халімон Т.М., к.е.н., Державний університет телекомунікацій)...	208
4.3. Сучасні інформаційні технології як інструмент підвищення ефективності управління організацією (Миколайчук Я.М., к.е.н.; Кислиця М.А., Уманський національний університет садівництва)	212
4.4. Значення управлінського обліку в управлінні підприємством (Крочак О. І., к.е.н., доцент, Уманський національний університет садівництва).....	217
4.5. Напрямки підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами в аграрних підприємствах (Петренко О.П., к.е.н.; Атамась Г.П., к.е.н., доцент, Одеський державний аграрний університет)	221
4.6. Управління формуванням стратегічного потенціалу підприємства (Таран О.М., к.е.н., доцент, Харківський національний аграрний університет імені В.В. Докучаєва)	230
4.7. Соціальна згуртованість колективу та її вплив на розвиток організації (Гриненко А.М., к.е.н., професор; Кирилюк В.В., асистент, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»)	234
4.8. Основи системи планомірної економічної діагностики прибавочних видатків на інтенсифікацію властивостей параметрів економічного ефекту (Ткаченко С.А., к.е.н., доцент, ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка»).....	239
4.9. Застосування SWOT - аналізу в товаророзподільчій діяльності гіпермаркету «Караван» (Антощенкова В.В. к.е.н., доцент, Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. Петра Василенка)	244
4.10. Аналіз вітчизняного ринку рекламних послуг (Корман І.І., к.е.н., Уманський національний університет садівництва)	253

3.6. Аналіз фінансової стійкості підприємства та напрямки її забезпечення

Забезпечення ефективного функціонування підприємств потребує економічно грамотного управління їхньою діяльністю, яке багато в чому визначається умінням її аналізувати. За допомогою аналізу вивчають тенденції розвитку, глибоко і системно досліджують фактори зміни результатів діяльності, обґрунтовують плани та управлінські рішення, здійснюють контроль за виконанням їх, виявляють резерви підвищення ефективності виробництва, оцінюють результати діяльності підприємства, виробляють економічну стратегію його розвитку.

Проблеми фінансової стійкості на підприємстві вивчали відомі вітчизняні та закордонні вчені. Основоположником перших досліджень і визначення поняття фінансової стійкості був І. А. Бланк. Значний вклад в досліджування фінансової стійкості внесли: М. Д. Білик, Е. Хелферт, К. Хеддервік, М. С. Абрютіна, В. М. Родіонова, А. Д. Шеремет, Г. В. Савицька, Т. А. Донченко, Л. А. Костирко, В. О. Зінченко, І. І. Приймак, М. С. Кравченко та ін.

Аналіз фінансової стійкості підприємства є найважливішим етапом оцінки його діяльності і фінансово-економічного благополуччя, відображає результати його поточного, інвестиційного і фінансового розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, а також характеризує здатність підприємства відповідати за своїми боргами і зобов'язаннями та нарощувати свій економічний потенціал²³¹.

Коробов М.Я. вважає, що фінансова стійкість - це стійкий фінансовий стан підприємства. Відповідно, для того, щоб виявити ступінь фінансової стійкості підприємства необхідно проаналізувати всі показники²³².

В економічній літературі існує ще багато різних підходів до визначення суті "фінансової стійкості". Так, Івахненко В.М. зазначає, що фінансова стійкість відображає збалансованість засобів та джерел їх формування, доходів і витрат, грошових і товарних потоків, оцінюється на підставі співвідношення власного і залученого капіталу підприємства, темпів нагромадження власних засобів внаслідок господарської діяльності, співвідношення довгострокових і поточних зобов'язань, достатності забезпечення матеріальних оборотних²³³.

Тютюнник Ю.М визначає фінансову стійкість як здатність підприємства функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу активів і пасивів у мінливому економічному середовищі, що гарантує його платоспроможність та інвестиційну привабливість у довгостроковій перспективі в межах допустимого рівня ризику²³⁴.

Отже, на думку деяких авторів, фінансова стійкість підприємства - це стабільний фінансовий стан підприємства у довгостроковій перспективі, який забезпечується високою часткою власного капіталу в загальній сумі використовуваних фінансових засобів. Або фінансову стійкість можна розглядати як фінансовий стан підприємства, господарська діяльність якого забезпечує в нормальних умовах виконання всіх його зобов'язань перед працівниками, іншими організаціями, державою завдяки достатнім доходам і відповідності доходів і витрат.

Таким чином, запорукою виживання і основою стабільності стану підприємства є його стійкість. На неї впливають різні фактори:

- стан підприємства на товарному ринку;
- виробництво і випуск дешевої продукції, що користується попитом;
- його потенціал в діловому співробітництві;
- ступінь залежності від зовнішніх кредиторів і інвесторів;
- наявність неплатоспроможних дебіторів;
- ефективність господарських і фінансових операцій і т. п.

В сучасній теорії та практиці фінансового аналізу діяльності підприємства існує ряд методів оцінки фінансової стійкості підприємства, найбільш відомими та вживаними з

яких є²³⁵.

- оцінка фінансової стійкості підприємства за допомогою абсолютних і відносних показників;

- застосування методів бальної оцінки для інтегральної оцінки фінансової стійкості підприємства;
- рейтингова оцінка фінансової стійкості підприємства;
- визначення показників загрози банкрутства на базі дискримінантних моделей. Дослідження базується на аналізі показників фінансово-господарської діяльності ТОВ

«УСТЯ» с. Устя Бершадський район Вінницької області. За даними балансу підприємства за 2014-2015рр.. За даними балансу підприємства за 2014-2015 рр. спостерігається зростання валюти балансу на 26,7 % за рік. У структурі балансу відбуваються незначні

ринкової економіки. Збірник наукових праць. 2010. - Вип. 22. - С. 523-536.

²³² Ковалев В. В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности / В. В. Ковалев. - 2-е изд., перераб. и доп. - М. : Финансы и статистика, 1998. - 512 с.

²³³ Івахненко В.М., Курс економічного аналізу: Навчальний посібник // Київ: Знання-Прес, 2000. - 208 с. 8.

²³⁴ Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Ю.М.Тютюнник. - К.: Знання, 2012. - 815с.

²³⁵ Проценко Н. Б. Методичні аспекти оцінки економічної стійкості підприємств / Н. Б. Проценко//Регіональна економіка. - 2007. - №2. - С.86-94.

зміни - збільшення частки оборотних активів і зменшення частки поточних зобов'язань (табл. 1).

1. Структурний аналіз агрегованого балансу ТОВ «УСТЯ» 2014-2015 рр., тис. грн.

Стаття балансу	Значення на кінець року				Відхилення	
	2014		2015		(+/-)	%
	тис. грн.	%	тис. грн.	%		
АКТИВ						
1. Необоротні активи	11180,0	37,7	11911,5	31,7	731,5	6,4
2. Оборотні активи	18495,5	62,3	25688,5	68,3	7193,0	38,9
БАЛАНС	29665,5	100,0	37600,0	100,0	7934,5	26,7
ПАСИВ						
1. Власний капітал	28821,0	97,1	36930,0	98,2	23579,0	81,8
2. Довгострокові зобов'язання	-	-	-	-	-	-
3. Поточні зобов'язання	844,5	2,9	685,5	1,8	-159	-18,8
БАЛАНС	29665,5	100,0	37600,0	100,0	7934,5	26,7

Проведемо детальніший аналіз активу балансу. В структурі активів більшу частину займають оборотні активи, і в динаміці спостерігається зниження їх частки з 62,3% до 68,3% за рік. Основним джерелом фінансування ТОВ «УСТЯ» є власний капітал і поточні зобов'язання. В період 2014-2015 рр. прослідковується збільшення частки власного капіталу на 81,8%, а також спостерігається позитивна тенденція, щодо скорочення поточних зобов'язань з 844,5 до 685,5 тис. грн. А також можна відмітити значне зростання чистого прибутку: 4808,0 тис. грн. у 2014 році та 11880,0, тис. грн. у 2015 році. З проведеного аналізу можна зробити висновок, що підприємство веде стабільну прибуткову діяльність. Позитивними моментами можна визначити збільшення обсягів валюти балансу і власного капіталу та зменшення поточних зобов'язань.

Для детальнішого аналізу застосуємо коефіцієнтний метод. Результати розрахунку показників фінансового стану ТОВ «УСТЯ» наведені в табл. 2. Проаналізувавши показники, наведені у табл. 2, можна стверджувати, що підприємство може своєчасно і повністю погасити свої зобов'язання.

2. Показники ліквідності та платоспроможності ТОВ «УСТЯ»

Показники	2014р.		2015р.	
	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року
Коефіцієнт загальної ліквідності	15,1	34,1	34,1	40,2
Коефіцієнт швидкої ліквідності	5,0	10,2	10,2	13,4
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,4	0,4	0,5	0,7

Власний оборотний капітал	26667,0	30975,0	30975,0	42855,0
Маневреність власного оборотного капіталу	0,0097	0,0083	0,0083	0,0028

Найважливішим показником платоспроможності (ліквідності) є коефіцієнт покриття (загальної ліквідності), що характеризує рівень побиття активами підприємством своїх зобов'язань. Нормативне значення коефіцієнта >1. Якщо значення коефіцієнта відповідає жфмативному, підприємство може своєчасно погасити свої зобов'язання, а якщо <1, підприємство має не ліквідний баланс У нашому випадку цей показник коливається в 40,2-15,1 і в динаміці зменшується (рис. 1).

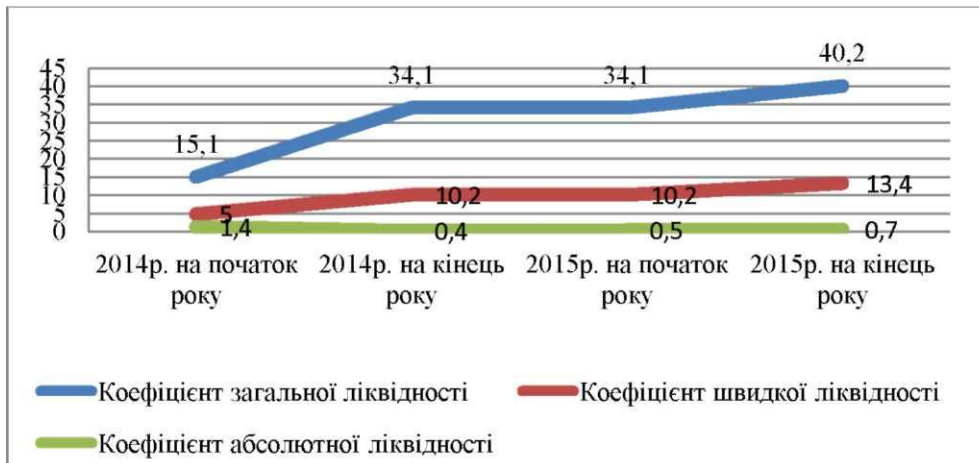

Рис. 1. Зміна коефіцієнтів загальної, швидкої та абсолютної ліквідності ТОВ «УСТЯ» за період 2014-2015 рр.

Коефіцієнт швидкої ліквідності показує, на скільки можливо буде погасити поточні зобов'язання, якщо положення стане дійсно критичним, при цьому виходять із припущення, що товарно-матеріальні запаси взагалі не мають ніякої ліквідаційної вартості. Нормальне значення коефіцієнта потрапляє в діапазон 0,7-1. Однак воно може виявитися недостатнім, якщо велику частку ліквідних коштів становить дебіторська заборгованість, частину якої важко своєчасно стягнути. У таких випадках потрібне більше співвідношення. Отримані в результаті проведених розрахунків значення коефіцієнту швидкої ліквідності більші за нормативне, це свідчить про те, що підприємство може повністю погасити поточні зобов'язання за рахунок грошових коштів і очікуваних фінансових надходжень, що є позитивною ознакою (рис. 1). Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризується рівнем покриття зобов'язань підприємства його активами, строк перетворення яких на гроші відповідає строку погашення зобов'язань. Теоретичне оптимальне значення цього показника становить приблизно 0,2-0,25. Зменшення цього коефіцієнта відображає зовнішню причину неплатоспроможності підприємства (рис. 1).

Власний оборотний капітал вказує, яка частина оборотних активів фінансується за рахунок власних засобів. Власний оборотний капітал - це кошти, які постійно знаходяться в розпорядженні підприємства для створення мінімальних запасів сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, незавершеного виробництва, готової продукції на складі та інших матеріальних цінностей (рис. 2).

50000			
40000			
30000	30975	30975	42855
20000			
10000			
0			
26667			

2014р. на 2014р. на кінець 2015р. на 2015р. на кінець
 початок року року початок року року

Власний оборотний капітал

Рис. 2. Зміна власного оборотного капіталу ТОВ «УСТЯ» за період 2014-2015 рр.

За даними рисунку 4 можна зробити висновок, що за досліджуваний період ТОВ «УСТЯ» збільшило кількість власного оборотного капіталу на початку 2014 року його кількість становила 26667 тис. грн., відповідно на кінець 2015 року - 42855 тис. грн.

Маневреність власного оборотного капіталу показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, тобто вкладена в оборотні кошти, а яка частина капіталізована. Значення цього показника може змінюватися залежно від структури капіталу і галузевої приналежності підприємства. Норматив >0 , збільшення (рис. 3).

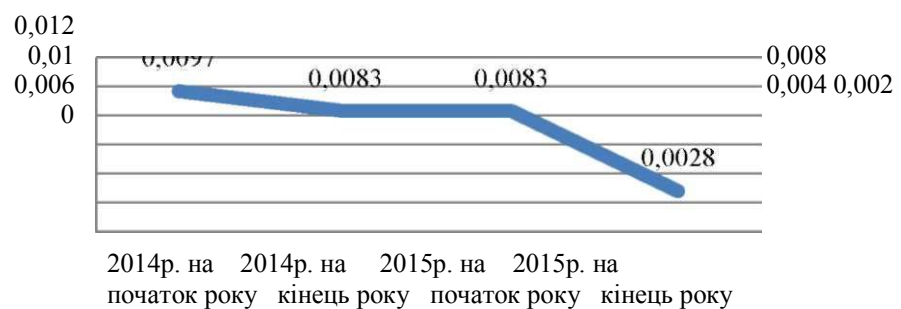

Рис. 3. Динаміка маневреності власного оборотного капіталу ТОВ «УСТЯ» за період 2014-2015 рр.

Як видно з рис. 1 спостерігається збільшення коефіцієнтів загальної, та швидкої ліквідності, а також видно тенденцію, щодо зменшення коефіцієнта абсолютної ліквідності та маневреності власного оборотного капіталу.

У табл. 3 наведено показники фінансової стійкості та платоспроможності.

4. Показники фінансової стійкості та платоспроможності ТОВ «УСТЯ», 2013-2015 рр.

Показники	Роки			Відхилення (+/-)
	2013	2014	2015	
Коефіцієнт фінансової незалежності	1,0	0,5	1,0	0
Коефіцієнт фінансової залежності	1,0	2,0	1,0	0
Коефіцієнт фінансового ризику (плече фінансового важеля)	0,04	0,03	0,02	-0,02
Коефіцієнт маневрування власним капіталом	22,4	1,6	1,3	-21,1
Коефіцієнт нагромадження амортизації	0,3	0,3	0,4	0,1
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів	0,7	0,7	0,7	0
Коефіцієнт майна виробничого призначення	0,4	0,4	0,5	0,1
Наявність власних оборотних коштів	14442,0	17641,0	25003,5	10561,5
Коефіцієнт грошової платоспроможності	0,2	0,3	0,3	0,1
Коефіцієнт розрахункової	24,1	35,1	54,9	30,8

платоспроможності				
Коефіцієнт ліквідної платоспроможності	24,1	35,1	54,9	30,8

Проаналізувавши дані таблиці 2.10 можна зробити висновок, що підприємство має стійкий фінансовий стан, адже його коефіцієнт фінансової незалежності становить 1,0 %. Коефіцієнт фінансового ризику у 2015 р. знизився на 0,02 відсоткові пункти порівняно з

2013 р. Протягом досліджуваного періоду коефіцієнт реальної вартості основних засобів не змінювався і становив 0,7 %. У 2015 р. збільшилась кількість майна виробничого призначення, про що свідчить зростання коефіцієнт майна виробничого призначення на 0,1 відсоткові пункти. Власні оборотні кошти за даний період збільшились на 10561,5 тис. грн. і у 2015 р. становлять 25003,5 тис. грн.. Рівень платоспроможності ТОВ «УСТЯ» підвищився на 30,8 відсоткові пункти, про що свідчать показники розрахункової та ліквідної платоспроможності.

Для більш детальної характеристики проведемо факторний аналіз коефіцієнта фінансового ризику, що дасть можливість визначити найбільш загальну оцінку фінансової стійкості підприємства. Зростання показника в динаміці свідчить про посилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів, тобто про зниження фінансової стійкості, і навпаки. Оптимальне значення - 0,5, критичне значення - 1. Цей показник характеризує ту частину власного капіталу підприємства, яка є джерелом покриття його поточних активів.

$$K_{\text{фр}} = \frac{ПК}{ВК}$$

$$\Delta K_{\text{фр} \Delta ПК} = \frac{ПК_1 - ПК_0}{ВК_0}$$

$$\Delta K_{\text{фр} \Delta ПК} = \frac{685,0 - 844,5}{28821,0} = -0,006$$

$$\Delta K_{\text{фр} \Delta ВК} = \frac{ПК_1}{ВК_1 - ВК_0}$$

$$\Delta K_{\text{фр} \Delta ВК} = \frac{685,0}{36915,0 - 28821,0} = 0,08$$

За результатами факторного аналізу можна зробити висновок, що за рахунок позикового капіталу коефіцієнт зменшується, а за рахунок власного капіталу - збільшується. За останні роки можна прослідкувати позитивну тенденцію, щодо зменшення коефіцієнта, тобто підприємство зменшило залежність від зовнішніх інвесторів, тобто стійкість підприємства підвищилась.

4. Вихідні дані для розрахунку Факторного аналізу коефіцієнта Фінансового ризику

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення	
			(+/-)	(%)
Позиковий капітал (ПК)	844,5	685,0	-159,5	-18,9
Власний капітал (ВК)	28821,0	36915,0	8094,0	28,1

Відносну характеристику фінансових результатів діяльності господарюючих суб'єктів виражають показники рентабельності. Показники рентабельності підприємства характеризують ефективність його роботи в цілому, а також прибутковість різних напрямів його діяльності (операційної, фінансової, інвестиційної). Рентабельність є показником, що комплексно характеризує ефективність діяльності підприємства. На його підставі можна оцінити ефективність управління підприємством,

оскільки отримання високого прибутку і достатнього рівня прибутковості багато в чому залежить від правильності і оперативності управлінських рішень, які приймаються. Для визначення ефективності діяльності ТОВ «УСТЯ» проведемо аналіз рентабельності за допомогою таблиці 5.

5. Аналіз рентабельності підприємства, %

Показники	Роки			Відхилення
	2013	2014	2015	(+/-)
Рентабельність активів	21,5	19,2	31,6	10,1
Рентабельність діяльності	23,6	17,7	29,1	5,5
Рентабельність продукції	29,4	22,3	37,9	8,5
Рентабельність продажу	24,2	20,5	23,3	-0,9
Рентабельність власного капіталу	22,5	32,3	32,2	9,7
Рентабельність виробничих фондів	72,7	60,7	168,6	95,9
Період окупності власного капіталу, років	4,4	3,1	3,1	-1,3

На основі проведеного аналізу (табл. 5) можна зробити висновки, що ефективність управління підприємством знаходиться на високому рівні, так як майже всі показники рентабельності за даний період зросли. Слід зауважити, що в динаміці за три роки показники рентабельності в 2015 р. вирости, але в 2014 р. стався спад нижче рівня 2013 р. У 2015 р. знизився показник рентабельності продажу на 4,7 % і становив 23,3 %, це означає, що відбулося зниження суми прибутку з проданої продукції. Період окупності власного капіталу скорився у звітному році становить 3,1 р., тобто всі вкладення в ТОВ «УСТЯ» швидше окупляться.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Одним з визначених завдань на сьогодні є забезпечення відносної фінансової рівноваги підприємства в процесі його розвитку. Така рівновага характеризується високим рівнем фінансової стійкості і платоспроможності підприємства і забезпечується формуванням раціональної структури майна та капіталу, ефективними пропорціями в обсягах формування фінансових ресурсів за рахунок різних джерел, достатнім рівнем самофінансування інвестиційних потреб. Формування механізму управління фінансовою стійкістю дозволить керівникам використовувати його для забезпечення стабільного функціонування та прогнозування розвитку підприємства в майбутньому. Загальний висновок щодо фінансового стану ТОВ «УСТЯ»: фінансовий стан ТОВ «УСТЯ»: протягом останніх років є стабільним і стійким. Підприємство отримує чистий прибуток, має належний рівень показників, які характеризують ділову активність підприємства. Вартість активів ТОВ «УСТЯ»: за 2015 рік збільшилась на 7934,5 тис.грн., або на 26,7 %, що свідчить про розширення діяльності підприємства. Зростання вартості власного капіталу за 2015 рік на 16188 тис. грн. свідчить про наявність тенденції не лише на збереження, а й зростання власного капіталу підприємства.

Головна мета оцінки фінансової стійкості підприємства полягає в уникненні помилок при прийнятті певних фінансових рішень, що дає змогу підприємству знизити економічні та фінансові ризики. Даний напрям має перспективи для подальшого дослідження, так як світовий досвід вчить, що дійсне просування на шляху реформ залежить від змін у виробничій сфері та знаходженні ефективних форм господарювання. Важливу роль в цьому процесі в Україні відіграє об'єктивний аналіз фінансового стану підприємств.

Наукове видання

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В
УКРАЇНІ**

Колективна монографія

Під редакцією д.е.н., професора Непочатенко О.О.

Комп'ютерне верстання
Коректура

М.І.Мальований
Л.М. Абрамець

Підписано до друку 26.12.2012 Формат 60*84/16
Папір офсет. Ум.арк. 13,72 Тираж 300 прим. Зам.
№131

Видавець і виготівник «Соічнський» 20300, м. Умань,
вул.Тищика, 18/19 Свідоцтво: серія ДК №2521 від 08.06.2006 р.
тел.: (04744) 4-64-88, 4-67-77 e-mail: vizavi08@mail.ru